

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Sectio I. De Simonia Receptiores sine lite Sententiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

SIMONIA.

DE Simonia vitio, quod non semel in Beneficiis ac Pensionibus, in aliisque rebus Ecclesiasticis assolet perpetrari, in presenti tractationem instituens, exprimam, quid sit ac quod duplex simonia. Pretij simoniaci diuisionem aperiam. Materiam eius quae est res spiritualis, vel spirituali annexam indicabo. Causas à Simonia excusantes expediam. Penas contra Simoniacos praefcriptas recensebo. Et restituendi, quae simoniace sunt accepta obligationem attexam.

SECTIO PRIMA

De Simonia Receptiores absque lite Sententiae.

CAPVT I.

Quid, ac quod duplex Simonia?

Simonia
definitio.

SIMONIA, cuius nomen ductum est à Simone Mago emere volente Spiritus sancti donum, *Act. 8. Est studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum pro temporali re, vel pretio.* Dicitur voluntas studiosa, id est deliberata, vt excludatur motus voluntatis non plene deliberatus, aut ex inculcata proficiens ignorantia Aut illa promissio, qua quis animo non quidem vere emendi, aut soluendi, sed decipiendi tantum, pollicetur aliquid temporale pro re sacra. Quia talis non habet vere emendi voluntatem, nec peccet graviter, alterum ad Simoniam inducendo, & externum Simonie opus praestando. Dicitur *emendi, & vendendi*, quibus signatur omnis commutatio, & omnis contractus non gratuitus, sine sit vera emptio, siue locatio, siue permutatio. Quia omne pactum, quo datur ius spirituale sub conditione, & onere, quod iure non est annexum, est Simoniacum. Adicitur *aliquid spirituale*, id est, quod aliquo modo supernaturale est, vt sunt gratia gratum faciens, Spiritus sancti dona, virtutes supernaturales, gratiae preuenientes, & gratis datae, Sacramenta, officia ecclesiastica, consecrationes, ac benedi-

ctiones Ecclesiae, ornamenta sacra, vasa, Tempia, &c. Adicitur, *vel spirituali annexum*, hoc est, quod cum aliquo spirituali habeat connexionem. Vel antecedenter, vt ius patronatus, vel consequenter, vt beneficia ecclesiastica, quia supponunt officium diuinum. Vel concomitanter, vt labor in praedicando, in ministrando Sacramenta. Apponitur demon: *pretio temporali*, si enim datur spirituale pro spirituali, non erit proprie Simonia, tametsi enim huius peccati consistit in eo, quod spiritualia pretio humano, vel re aliqua humana pretio estimabili commutentur. D. Thoma. 2. 2. quae. 100. a. 1. 1. syn. l. 4. ar. 10. cap. 81 §. 1. Suar. tom. 1. de Relig. l. 4. cap. 1. Lellius l. 2. c. 35 dub. 1. Azor. p. 3. l. 12. c. 1. q. 6 Reginald. 23. c. 121. Bonac. de simon. d. 1. q. 1. n. 1. & 2. Fill. tr. 45. n. 2. & 3.

Diuidio in primis Simoniam in eam, quae est diuina iure prohibita, & in eam, quae iure ecclesiastico. Iure diuino prohibita dicitur, tametsi scilicet naturali. Quia ratio lumine si dei edocta prohibet naturaliter quodammodo dicat, dona supernaturalia in temporales contractus non esse deducenda. Perfecto in lege gratiae de Simonia vitanda praecceptum datum non est, sed tantum naturale praecceptum explicatum matris. *Gratis acceptus gratis date.* Laym. l. 4. tr. 10. c. 8 §. 6. n. 61. Suar. to. 1. de Relig. l. 4. c. 2. Bonac. de simon. d. 1. q. 3. n. 1. & 2. Fill. tr. 45. c. 1. q. 3. & 4. & 5. Ex genere suo est peccatum lethale contra religionem, nec datur in ea veniale ex paritate materiei, sed tantum ex inconsideratione, vel ignorantia habente veniale negligentiam admittentem. Quia ius, quod est tam ex parte materiae, quam ex parte obiecti, fit extrinsecum in actione vendendi re sacra malitia rei intrinseca quando

potest esse
leui.

intrinseca, unde dispensari in ea non potest, nisi materia talis actionis mutata. Attamen in foro exteriori puritas materie potest à simonia excusare, scilicet, quando pretium est longe inferius re tradita, quia tunc rationabiliter venditio non præsumitur ex c. *Et si qu. de sim.* ubi dicitur, non commississe simoniam cum, qui dedit equum Cardinali, à quo eiusdem frater erat accepturus Pallium; quia cum esset diues, equus erat quid modicum respectu illius decif. 480. Bonac. de sim. d. 1. q. 3. n. 11. c. 12. Snar. de Relig. t. 1. l. 4. c. 2. n. 3. Diana p. 5. r. 5. resol. 2.

4
Datur si-
monia iure
humano
prohibita.

Alia etiam simonia datur iure tantum humano prohibita, quia Ecclesia potest prohibere, ne res aliqua rei Sacrae adnexa vendatur, in talis rei reuerentiam. Verum plures inuenio, quarum venditione simonia iure humano tantum prohibita committitur. Prima est, permutatio beneficii cum beneficio alio absque legitima superioris autoritate. Secunda resignatio beneficii propria autoritate facta cum pensionis reservatione. Tertia, venditio beneficii. Quarta, aliquid rei ratione examinis acceptio. Quinta, venditio officii Ecclesiastici spiritualis, seu onus spirituale habentis. Hæc simonia propria est temporis legis gratia, atque ideo positua potest appellari. Est mortale peccatum ex vi sue speciei, quia est eadem cum simonia contra legem naturalem, quare etiam eiusdem substantialis gravitatis existit. Azor. l. 2. c. 1. q. 2. Reginal. l. 2. n. 155. Lessli. l. 2. c. 35. n. 25.

5
Simonia
Mentalis,
Conventio-
nalis &
Realis.

Secundo diuido simoniam in Mentalem, Conventionalem, & Realem. Mentalis est duplex, una sumitur pro interno proposito committendi simoniam, etiam si nullatenus exteriorem præbeat in actum, ut si alia vitia mentalia. Alia accipitur pro illa actione, quæ fit mente simoniaca, sed ex se, & circumstantiis simoniam non præfert. Dum autem iura de simonia mentali loquuntur, non sunt intelligenda de simonia mentali hoc primo modo explicata, quia solum propositum sub penas Ecclesiasticas cadere non potest, cum Ecclesia de internis non iudicet. Conventionalis est illa, quando non solum est propositum internum, sed etiam ad externam conventionem proceditur, sine tamen executione saltem vtrinque facta: & hæc conventio fit verbis expressis, & directis, vel obliquis & obscuris, aut nutibus. Unde hæc simonia duplex est, altera, in qua neutra ex parte ad actum exteriorē proceditur dandi, vel recipiendi, seu quæ vtrinque tantum in promissione consistit. Altera, quæ ex una parte exterius cōpletur, ex altera vero non datur, cum alius dat statim spirituale, alius autē solum temporale promittit, vel è contrario. Realis autem dicitur, quando pactio ex utraque parte est completa saltem inchoatē, ut si collatio beneficii facta sit, & pars pretij soluta. Lessli. l. 2. c. 35. dub. 6. Reginal. l. 2. n. 153. Nauar. sum. c. 23. n. 102. Filliu. tr. 45. c. 10. q. 1. Azor. p. 3. l. 12. c. 11. c. 2.

CAPVT II.

De triplici simoniaco pretio.

6
De munere
à Manu.

Triplex est pretium, quod pro re spirituali tradi solet, cuius traditione simonia committitur. *Munus à Manu, à Lingua, ab Obsequio* c. saluator. 1. q. 3. vocabulum *Munus* Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VI.

non ita accipiendum ut significet donum liberale, ac gratuitum: sed potius debitum iustitiæ commutatiuæ, adeoque gravamen aliquod. Per *Munus à Manu* intelligo non solum pecuniam, quod est pretium propriè dictum: sed etiam rem omnem materialem mobilem: quæ quomodocumque pretio sit æstimabilis: item debiti remissionem, aut dilationem solutionis. Tolet. l. 5. c. 84. n. 5. Suar. l. 4. c. 38. num. 7. Nauar. c. 3. num. 101. Filliu. tract. 45. num. 12. Sylui. 2. 2. q. 100. a. 5.

Per *munus à Lingua* intelligo laudem adulationem, preces pro aliquo interponendas, ex vi pacti expressi, vel taciti, ut res aliqua spiritualis vicissim conferatur: v. c. si quis det Antonio beneficium, ut pro se Principem exoret. At si nullum pactum præcessit, vel si preces postulate non fuerint à beneficii, vel rei spiritualis collatore, censentur factæ gratis, & simoniæ culpam non inducunt. D. Th. 2. 2. q. 100. a. 5. ad 3. Suar. l. 1. cap. 40. numer. 12. Lessli. l. 2. cap. 35. num. 118. Nauar. cap. 23. num. 102. c. 107.

Per *munus ab Obsequio* intelligo quæcumque obsequia alia, aut seruitia alicui præstita, vel præstanda sub obligatione conferendi beneficium Ecclesiasticum vel aliam rem spirituales, v. g. si quis collatori sine alio salario inferuire velit, cum expresse, vel tacito pacto conferendi beneficium. Tamen simonia non erit alicui gratis inferuire, aut alia obsequia præstare cum spe ut in eorum remunerationem ad Ecclesiasticum quibus beneficium præstentur, aut instituantur, modo pactum absit implicitum. Bonac. de sim. d. 1. q. 1. §. 1. n. 8. Filliu. tr. 45. n. 6. Profecto hæc diuisio in *Munus à Manu à Lingua & ab Obsequio*, sufficiens est, ut necessarium non sit, aliud membrum adicere, quia omnia bona temporalia, & externa, quæ in commutationem veniunt possunt, vel ad bona fortunæ spectant, vel per verba vocis aut scripturæ, vel per alia corporis membra præstari valent. Laym. l. 4. tr. 10. c. 6. vlt. n. 25.

CAPVT III.

De simoniæ Materia quæ est rei spiritualis?

Materia simoniæ est res aliqua Sacra spiritualis, & supernaturalis. Unde committitur hoc vitium vendendo gratiam simonia est sanctificantem, Eucharistiam, & alia Sacra, res Sacra, menta, atque Sacramentalia, reliquias, &c. se. *spiritualis* eius dixerim de misericordiarum operibus exterius, nempe de actionibus & obsequiis sepe naturalibus, liendi mortuos, iuuuendi infirmos, &c. quia hæc opera ex se non sunt res Sacra: sed naturales. Reginal. l. 2. n. 208. Filliu. tr. 45. n. 23. Valent. 3. d. 6. q. 16. p. 2. Hinc quis culpam simoniæ incurrat, quis ab huiusmodi labe liber euadat, hæc conclusionibus enuntio.

Simonia est, pro iure sepulture: siue ut quis in certo Ecclesiæ loco possit sepeliri aliquid simonia est, tanquam pretium exigere. Tamen licet pretium datur non possit pro sepultura aliquid exigi, ut re, aut ex pretium, poterit, si sponte offeratur pro iure vel sepultura.

vel si diuturna consuetudine sit receptum, ut aliquid sine turpi exactione detur. Imò si quis certum locum ecclesiae vel cimiterij sibi, siueque familiae tanquam proprium velit vendicare, non video esse prohibitum, pro cuiusmodi iure aliquid exigere, praesertim ubi consuetudo viget, quia talis obligatio incumbens Clericis, quòd aliud eo in loco sepelire non possint pretio est aestimabilis. D.Th. 2. 2. q. 100. a. 4. ad 3. Suar. l. 4. c. 14. n. 17. Sylvest. v. *simon.* q. 11. Arag. 2. 2. q. 110. a. 4. ad 3. Sylvi ibi. *concl.* 2.

Omnia Sacramentalia, ut publicae benedictiones, & caeremoniae, quae sunt in Sacramentis conferendis, siue permanentia, ut benedictio aquae, aut olei, calicis consecratio, sunt simoniae materia, quia sunt res spirituales, siue considerantur secundum eorum principium supernaturale à Christo Domino virtute accepta potestate instituta: siue considerentur secundum eorum finem, si quidem ad animarum salutem spirituales per se, ac directe ordinantur, cum in *Eccles. de simon.* Suar. l. 4. c. 14. Navar. sum. c. 23. n. 99. Layman. l. 4. tr. 10. c. ult. n. 35.

Suscipiens Ordinem praeiio pretio, simoniacus est, & collatores Ordinem accipiendo aliquid occasione ordinationis, quamvis sponte offeratur, candelas tamen, ex Sacrae Congregationis declaratione excipio. Porro Notarius cui salarium alia ratione constitutum non est, potest aliquid pro litteris dimissoriais, vel Testimonialibus loco stipendij accipere, quia non tenetur gratis operam suam praestare. Imò Trid. *sess.* 21. c. 1. dat facultatem recipiendi decimam vnius anni partem in his locis, in quibus inuenerit aliquid recipiendi consuetudo, c. si quis, de *simon.* c. sicut Episc. 1. q. 2. Suar. l. 4. c. 53. n. 3. Reginald. l. 2. 3. n. 200. Lessi. l. 2. c. 35. dub. 10.

In spirituali functione, qualia sunt divina officia, orationes publicae, aut privatae quatuor possunt spectari. Primum, ipsa actio, qua talis est. Secundò labor intrinsecè coniunctus. Tertiò, labor extrinsecus annexus. Quartò, minister sustentatio. Simonia quidem est, aliquid dare, vel accipere pro ipsis actionibus spiritualibus, quae spirituales sunt, quia hoc est sanctitatem rei pretio aestimare. Non est verò simonia, aliquid dare, vel accipere pro labore extrinsecò, siue praeiio actioni sit Sacrae, siue comitetur, quia labor hic est quid temporale pretio aestimabile. Nec est simonia, si aliquid pro minister sustentatione impertias sub obligatione rei spiritualis, aut si minister aliquid pro sustentatione exigat: imò potest de certo ad sustentationem pretio pacisci, pro ut fert consuetudo. Suar. l. 4. c. 21. n. 15. Reginald. l. 2. 3. n. 139. Valen. 1. 3. d. 6. q. 16. pu. 3. Tol. 5. c. 89.

Omnis actus iurisdictionis Ecclesiasticae est simoniae materia, quia sicut potestas Ecclesiastica spiritualis est tum ratione principis, tum finis: ita etiam actus ab ea procedentes. Vnde simoniacum est, pretium dare, vel accipere pro abolitione a peccatis, pro delegatione facultatis ad confessiones audiendas, pro data alieni licentia, ad Confessarium eligendum, pro indulgentiarum concessionibus, quamvis pecuniae contributio ad piā causam applicanda exigat possit per modum Eleemosynae, tanquam requisitae conditionis ad indulgentiam lucrandam. Similiter pro absolutione à censuris, & omni actu iurisdictionis contentiose quidquid accipere, est prohibitum. Item est simoniae

pro votorum dispensatione aliquid exigere: licet Episcopus possit imponere onus Eleemosynae largiendi pauperibus, vel Monasterio. Suar. t. 1. de *Relig.* l. 4. c. 19. n. 4. c. Ad nostram, de *simon.* Filliuc. tr. 45. c. 4. q. 9. & 10. Lessi. l. 2. cap. 55. dub. 9.

Simonia autem non est pro materia remota Sacramenti, quae semper est aliqua res naturalis, ut aqua, oleum, chrism, panis, vinum, materia pretium accipere, quia ut sic res quaedam est materia materialis, & venalis, cum in *Ecclesia, de simon.* D.Th. c. 2. q. 100. a. 2. Filliuc. tr. 45. c. 3. q. 4.

Nec vendere ipsam materiam rerum Sacramentum secundum se pretio aestimabilem, ut Sa. *Ex pro ven.* cros calices, vestes, numismata benedicta, &c. di. *pro ven.* Quia illarum rerum materia valorem non amittit ob consecrationem, licet nonum valeat rem ex consecratione non assequatur. Suar. l. 4. c. 14. n. 6. Navar. c. 23. n. 108. Colet. v. *simon.* reg. 1. Filliuc. tr. 45. c. 3. q. 10.

Nec aliquid exigere pro doctrina Theologiae naturalis, seu metaphysica, quia doctrina haec non est res supernaturalis, sed actus naturalis intellectus adducens alterum ad cognitionem naturalem. Suar. l. 4. c. 18. n. 9. Layman. l. 4. naturalis. tr. 10. c. ult. §. 4. n. 30.

Nec vendere licentiam ad docendum Theologiam, quia concedendo alicui cathedram, datur licentia docendi Theologiam & cathedra vendere licet absque simonia, quia nec potestas docenda, ex qua datur, spiritualis est, sed temporalis: Theologia autem ad quem datur, est spiritualis. Vnde nec vendere Magisterium Theologiae simonia erit, quia actus docendi, ad quem huiusmodi Magisterium ordinatur spiritualis non est. Suar. l. 4. c. 18. n. 14. Layman. l. 4. tr. 10. c. ult. §. 4. n. 31. Lessi. l. 2. c. 55. n. 83.

Nec aliquid exigere, vel accipere pro sustentatione personae Religiosae, si Monasterium inops sit, & regula Ordinis id permittat. Quia hic nihil spirituale venditur, sed solum exiguntur quaedam necessaria conditio (in ingressu, vel in professione) ut alij Religiosi non graventur, non enim tenentur maiorem inopiam subire, ut alij admittantur, quando admittendi possunt facile id incommodum evitare. Si autem Monasterium sit dives, & ubia erit quæst. *sess.* 2. discutienda D.Th. 2. 2. q. 100. a. 3. ad 4. Syl. *ibi.* *concl.* 2. Bona. de *simon.* d. 1. q. 4. §. 8. n. 2. Filliuc. tr. 45. c. 4. q. 6. Suar. l. 4. c. 17. num. 18.

Pro actus spiritualis omissione aliquid exigere, non est proprie simonia, quia nulla spiritualis actus omisso non est quid sacrum, & actus supernaturalis. Tamen huic contractui, quo nullus aliquid datur, vel exigitur pro actus spiritualis omissione, si fiat sine iusta causa, est quaedam turpitudine simoniae affinis, quia dum exigitur, vel offertur pretium pro actus spiritualis omissione, tacite innuitur, actum illum esse vendibilem. In multis tamen casibus liceret modo cum huiusmodi omissione coniunctus non sit iurisdictionis actus, qui cum ipsa omissione pretio vendatur. Vnde simonia non erit primo cum pretium accipitur pro Sacro non audiendo, vel pro non recitando divinum Officium, vel pro non concionando, &c. licet aliunde sit illicitum, quia iuxta, ac simplex omisso horum actuum non est aliquid Sacrum, aut spirituale. Suar. l. 4. c. 8. n. 26. Filliuc. tr. 45. n. 19. Valen. 1. 3. d. 6. q. 16. punct. 2.

DVBYM

ESCOB
Theol: Mor
Tom: VIII. V
E. IV

10
Et pro Sacramentalibus recipere pretium.

11
Et pro Ordine suscipiendo.

12
Et pro spiritualibus functionibus.

13
Et pro iurisdictionis Ecclesiasticae actibus.

CAP. V. T. IV.

De Simonia materia, rerum
scilicet, quæ spiritualibus
sunt annexa.

20
Generam.
dicitur
rei Sacra
per anne-
xionem.

Licet dicuntur res Sacrae per anne-
xionem, quæ ex se materiales, vel
naturales sunt: per coniunctionem
tamen, seu vinculum cum re Sacra Sacra, seu
spirituales censentur. Tripliciter autem potest
quid dici alteri connexum. Primum, anteceden-
ter: illud verò dicitur antecederet conne-
xum rei Sacrae, quæ Sacram rem præcedit, seu
supponitur rei Sacrae, cui connectitur, ut sunt
vala Sacra, Sacrae velles. Secundum, comitanter,
nempe quod comitatur rem Sacram, eique
intrinsece coniungitur, & est veluti pars.
Vnum totum cum re Sacra componens, ut
est labor ad rem, seu actionem Sacram agen-
dam requisitus. Tertio, consequenter, quod sci-
licet consequitur spirituale, & est veluti effec-
tus illius rei spiritualis, quam consequitur, ut
sunt beneficia, hæc enim divina consequun-
tur officia, quia propter divina officia sunt in-
stituta, & dicuntur diuinis officiis annexa
consequenter tanquam ab ipsis dependencia.
Reginald. l. 2. c. 115. Fillius tract. 45. cap. 5.
quest. 1. 2. 3. Liymann. l. 4. r. 10. c. 8. num. 3.
Valent. l. 3. d. 6. quest. 16. punct. 1. Vgo in
1. ab. 1. cap. 34. de simon. Sylui. secunda secunda,
quest. 100. a. 4.

21
Annexum
spirituali,
ratione con-
nexionis est
simonia ma-
teria.

Si generatim loquar annexum spirituali ra-
tione connexionis, quam habet ad illud, est si-
monia materia. Unde vendi non potest absq;
illa, quia spirituale vendi non potest nec ut
res vendita, nec ut ratio venditionis: hoc enim
ipso pretio aestimaretur. Tamen si anteceden-
ter ad annexum spirituali per se spectetur, non
est materia simoniae, & vendi potest, quia se-
cundum se est pretio aestimabile, nec valorem,
& estimationem amittit ob coniunctionem
cum spirituali, si absque relatione ad spiritua-
le spectetur. D. Thom. 2. 2. qu. 100. a. 4. ad 1.
Suarius l. 4. cap. 23. num. 8. Fillius tract. 45.
cap. 5. quest. 4. Bonac. de simon. d. 1. quest. 10.
4. §. 2.

22
Beneficium
quoad ius
spirituale
in ipso in-
clusum, est
simonia ma-
teria.

Beneficium quoad ius spirituale in ipso
inclusum est simoniae materia contra ius di-
uinum, quia iura spiritualia, quæ posita sunt
in aliqua spirituali potestate, vendi non pos-
sunt. Nec beneficium vendi potest, etiam ha-
bito respectu ad temporale commodum, quod
in ipso adest. Suar. tom. 1. de Relig. l. 4. cap. 24.
num. 4. Fillius tract. 45. c. 5. §. 5. c. fin. de pact.
capit. super eo, de transact. capit. Tua nos de
simon.

23
Pontifex
potest sepa-
rando præ-
bendam ab
officio spiri-
tuali dare

Pontifex summus, qui potest separare præ-
bendam ab officio spirituali, potest etiam dare
beneficium cum onere solvendi partem fru-
ctuum, & accipere totum valorem pensionis
simul: atque adeo dare beneficium exhibenti
pecuniam, facta separatione præbendæ, secus
non facta. Episcopus verò, qui separare præ-
bendam ab officio spirituali, potest etiam dare
beneficium cum onere solvendi partem fru-
ctuum, & accipere totum valorem pensionis
simul: atque adeo dare beneficium exhibenti
pecuniam, facta separatione præbendæ, secus
non facta. Episcopus verò, qui separare præ-

Esch. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

bendam ab officio nequit, nec etiam potest beneficium
vendere beneficia absque simonia contra ius cum onere
diuinum: nec imponere super beneficio pen- resolucendi
sionem: licet aliquando super personam ha- partem fru-
bentem beneficium possit. Multo minus pri- elum. Epi-
nat's personis licebit, beneficia vendere, cum scriptu. vi-
neq; iis liceat ea locare nisi per triennium, & nime.
si fructus vendi per totam vitam possint. Vgo
lin. tab. 23. num. 108. §. 9. Suar. l. 4. c. 24. n. 23.
Fillius tract. 45. c. 5. §. 10. & 11.

24
Pensiones
mere tem-
porales:
vendi ac
redimi pos-
sunt spiri-
tuales non.
Mixta ve-
rò possunt
realiter non
vendi.

Pensiones mere temporales, quæ etiam lai-
cis ob iustam causam designari possunt, ex
Ecclesiasticis proveniunt, sine simonia ven-
duntur, ac redimuntur. At pensiones pro-
priè spirituales, quæ ad spirituale ministerium
designantur, v. g. Concionatori, coadiutori Epi-
scopi, sine simonia emi, ac vendi nequeunt.
Pensiones autem mixtæ, quæ Clericorum qui
dem propriæ sunt, verum non ob spirituale
ministerium, sed ob aliam causam designatæ,
v. g. propter clericum pauperatatem, senium, liris
compositionem, beneficij resignationem, licet
vendi, ac emi nequeant, tamen redimi possunt,
saltem ubi constitutio Pij V. cuiusmodi pensio-
nibus obligationem officij deipara in po-
nenti, recepta non est, quia redimere talem
pensionem, non est, emere aliquod ius spiri-
tuale, sed onus temporale extinguere. Tolet.
l. 5. c. 52. Suar. l. 4. c. 26. n. 5. Lessi. l. 2. c. 35. dub.
22. D. ana p. 4. r. 4. ref. 153. Sylui. 2. 2. g. 100.
a. 4. concl. 1. 2. & 3.

25
Beneficio-
ria, non solum
iuris ecclesiastici
dispositio, quia
iure Can-
onico omnis
pactio prohibetur
in beneficiis:
Episcopi
permutatio autem
non celebratur
sine pacto:
re facta si-
moniacæ
est.

Beneficiorum permutatio, si priuata pa-
ctio, & sine legitima Episcopi autoritate
fiat, non solum irrita; sed & simoniaca est ex
iuris ecclesiastici dispositione, quia iure Ca-
nonico omnis pactio prohibetur in beneficiis:
Episcopi permutatio autem non celebratur sine pacto:
& hoc fit ob periculum, suspensionem, & oc-
casionem simoniae, & alia incommoda, quæ
facile sequi poterant, si permissum fuisset, be-
neficia priuata autoritate permutare, capit.
Quest. 1. m. c. cum olim de rerum perm. c. Au-
dinimus 4. de simon. Suar. l. 4. cap. 31. num. 14.
Reginald. l. 2. n. 263. Nauar. c. 23. num. 100.
Fillius tract. 45. n. 12. & 13.

26
In resigna-
tione bene-
ficii quan-
doam si-
monia com-
mittatur.

Beneficiarius, qui beneficium litigiosum
cum multis expensis fuerat assecutus, si po-
stea, dum in pacifica possessione existit, illud
alteri resignat coram inferiore à summo Præ-
fule, cum pacto, ut is, cui beneficium resignat,
soluat expensas: simoniam committit, quia re-
signatio hæc non est pura, cum exigat tempo-
rale pro spirituali, nullo enim alio titulo exi-
git expensas, nisi quia beneficium illi resignat.
Suar. l. 4. c. 35. n. 24. Reginald. l. 23. cap. 18.
Fillius tract. 45. n. 35. Simonia item est, si cere co-
ram Episcopo resignationem recipiam, ut
si quis dicat, ego resigno meum beneficium
tuo nepoti, vel amico: tu verò resigna tuum
mibi, vel nepoti meo, quia præterquam quod
hæc renunciatio sit in fauorem, continet re-
ciprocæ resignationis pactum, quod omnino
extra casum permutationis est iure verum.
Idem à fortiori affirmo de renunciatione tri-
angulari, quæ inter tres fieri solet, verbi gratia
Renuncio meum beneficium in fauorem Pe-
tri, ut Petrus suo cedat Paulo, & Paulus suo
mibi cedat, quia hæc non est resignatio pura,
nec fieri assollet sine pluribus pactis, quæ in
Ordine ad Prælatum inferiorem non per-
mittuntur.

mittuntur. Lessius l. 2. cap. 35. n. 87. Suarez l. 4. c. 35. n. 18. Reginald. l. 23. n. 250. Bonac. de si-
mo. d. 1. q. 4. §. 14. n. 4.

27 *Quid per-*
missum sit
obortu lite
de re spiri-
tuali par-
tibus.
Lite de Ecclesiastico beneficio oborta, vel
de aliare spirituali, non prohibentur partes
gratis, & amicaliter inter se eam compo-
nere: quod duobus modis fieri potest. Primo,
si unus sponte & gratis iure suo cedat, si-
temque deferat: nil autem obstat quominus
postea donum ex gratitudine sibi oblatum
accipiat. Secundo, si in arbitros compromittant,
ut illi parti rem eam adiudicent, quae potiori
iure nisi videtur. Transactio tamen simonia-
ca est, in qua ex una parte beneficium Eccle-
siasticum, ex altera vero parte res temporalis
datur, remittitur, aut retinetur. Quia transactio
reciprocos contractus, & species quadam
commutationis rei temporalis cum spirituali.
Cap. Cum pridem. de pact. Bonac. d. n. g. 4. §.
15. n. 3. Profecto licet controuersia, quae cir-
ca alias res, vel iura spiritualia versantur, ter-
minari possint, offerendo, vel retinendo ali-
quid spirituale id tamen concessum non est in
materia beneficii, nisi Praelati auctoritas in-
tercedat. Suarez l. 4. c. 51. assert. 2. & 3. Episco-
pus demum ac iudex delegatus parti liganti
per modum transactionis adiudicare potest
annuat pensionem in compensationem ex-
pensarum, vel ad uitae necessariam sustentationem. Cap. Nisi essent, de prabend. Bonac.
citat. numer. 9.

CAPVT V.

Sex Titulos à Simonia labe
excusantes annumero.

28 *Primus*
titulus à si-
monia libe-
ratis est li-
beralitati,
seu gratin-
do.
PRIMVS est Liberalitatis, vel Grati-
tudinis. Vnde cum aliqua res tem-
poralis, vel spiritualis gratis mere
datur: vel etiam ex gratitudine ob recogni-
tionem alterius rei spiritualis, vel tempora-
lis, Simonia non committitur. Quia non da-
tur tanquam pretium, nec offertur ad extin-
guendum debitum iustitiae, sed debitum mo-
rale, quod non obstat, quoniam id, quod traditur,
gratis tradi dicitur. Suarez l. 4. c. 5. n. 4. Laym.
l. 4. tr. 10. c. 8. num. 8. Valenz. 10. 3. d. 6. q. 16.
p. 3. Nauac. sum. c. 23. n. 102.

29 *Secundus*
sustentatio.
Secundus titulus sustentationis. Quia qui
altari seruit, de altari debet vivere: cum su-
stentatio iure naturali debeat. Vnde excus-
santur Ecclesiastici ministri accipientes pias
oblationes, vel alia stipendia ex consuetudi-
ne, vel legibus Ecclesiae praescribentibus
aliquid pro certis muneribus exhiberi. Tolet.
l. 5. c. 88. num. 8. Nauac. 23. num. 106. Filliac.
tr. 45. num. 27. & 28. Suarez lib. 4. cap. 45.
num. 7.

30 *Tertius la-*
bor extrin-
secus.
Tertius est labor extrinsecus seu per accidens
ad uictus operari, vel spirituali, ille scilicet sine
quo tale opus fieri non potest, quia huiusmodi
labor in se est aliquid temporale, pretio estimabi-
le, nec ob constitutionem ad opus spirituale

estimationem amittit, cum ei per accidens, &
extrinsecus sit adiacens. Nauac. c. 23. numero
101. & 102. Reginald. l. 23. n. 119. Lessi. l. 2. cap.
35. n. 45. Suarez l. 4. c. 23. n. 15.

31 *Quartus*
Libertatis
primatus.
Quartus est Libertatis primatus, vel tempora-
lis commodi, quod quis deserit in spirituale opus
gerendo. Quia primatus huiusmodi est pretio
estimabilis: Ergo aliquid pro ipsa accipi potest
habita ratione commodi, quod verisimiliter
capere potuisset, si se non tali obstrinxisset
obligatione. Lessi. l. 2. c. 35. dub. 8. n. 45. Caiet.
v. simonia, reg. 4. Nauac. sum. c. 23. n. 106.

32 *Quintus*
Exactionis
impositio.
Quintus est Inimica exactionis, dum scilicet
pecunia traditur ad tollendam vexationem,
qua quis circa rem spiritualem affligitur. Se-
cus dixerim, si vexatio sit iustitiae enim non
licet, media pecunia tollere vexationem, quia
parte iusta est. Quia pecunia tradi videtur pro
acquirenda re spirituali, cuius vexatio acqui-
sitionem impedit. Cap. dilectus, de simon. Fil-
liac. tr. 45. num. 6. & 7. Nauac. consil. 70. de si-
mon.

33 *Sextus*
Consuetudinis
do.
Sextus est Consuetudo, quae quidem solum-
modo habet locum ad tollendam simoniam
iure humano inducitur. Quia lex humana
potest consuetudine obligari non solum in
partem, verum etiam in totum: non solum
quoad penam, verum etiam quoad culpam.
Attamen consuetudo non est titulus suffi-
cienter excusans acceptionem, vel traditi-
onem rei temporalis pro spirituali per modum
pretii. Quia hoc est intrinsecus malum, & si-
moniacum contra ius naturale diuinum: nola
autem consuetudo potest induci, quae ius
naturale, vel diuinum abroget. Filliac. tr.
45. num. 40. Suarez l. 4. c. 6. n. 16. Azor. p. 3. l.
12. cap. 19.

CAPVT VI.

Contra simoniacos penas la-
tas recenset.

34 *Sola simo-*
nia in ordi-
ne beneficii
& Religi-
oni inopi-
su pena
incurrit.
NELLA simonia nisi in Ordine, be-
neficiis ac Religionis ingressu, pec-
nas iuris ipso facto incurrit. Simo-
nia etiam mentali nulle iuris penas fe-
runtur. Quia Cap. Mandato, de simo. Pon-
tifex ait: Simoniaci mentali satis esse, si per
solum penitentiam suo satisfaciatur Creatori
de peccato, nec resignare debet, quod per si-
moniam mentalem acquiritur. Nauac. 23. n.
111. Diana p. 4. tr. 4. resol. 157. Tolet. l. 5. cap.
93. numero secundo Syluest. v. Simonia
quasi. 19.

35 *Simonia*
realis de or-
dinibus
multa sunt
penae.
Penae simoniae reales in ordinibus sunt he-
Prima: Conferens ordines est excommuni-
catus. Secunda: Est suspensus a collatione cu-
iuslibet ordinis, etiam primae coelevationis. Tertia:
Est suspensus ab omnium munerum Ponti-
ficalium executione. Quarta: Interdictus est
illi ecclesiae ingressus. Quinta: Si contra sus-
pensionem, vel interdictionem illud egerit, est
suspensus ab administratione iurisdictionis ecclesiae &

Secl. I. De Simonia Recept. Sent. 103

à perceptione fructuum omnium suorum beneficiorum. Sexta. Nemo potest præter Romanum Pontificem illius aboluere, etiam delictum sit occultum. *Extra. Cum desistat de simo.* Bulla Sixti V. edta in male promouere, & promotos. *v. Caterum si quis An- ristes.* Lessi l. 2. c. 3. §. dñb. 24. Qui ordinem aliquem per simoniam realem suscepit, Primo est ipso facto excommunicatus. Secundo, est suspensus ab executione suorum Ordinum. Tercio, si præsumptum in illa su pensione ministrare, irregularis efficitur: deinde per Bulla Sixtiana ipso facto priuatur omnibus dignitatibus ac beneficiis, & ad ea sit inhabilis. Quarto, eius absolutio pertinet ad summum Præfulem, similiter & dispensatio. Si verò casus sit occultus, & seposita Bulla Sixti, posset Episcopus abluere ex Tridentino. *Diana p. 4. r. 4. resol. 157.*

36 *Pena si- monia in ordine ad collationem vel recep- tionem be- neficij.* Porro qui beneficium confert, vel procurat alteri per simoniam realem, eligendo, præsentando, postulando, intuituendo, &c. est ipso iure excommunicatus. Nomen beneficii intelligo Abbatiam, Prioratum, Rectoratum, prouinciatum, Generalatum, quædianatum, &c. portell. *v. simonia.* §. Suar. tom. 5. d. 3. §. 1. sect. 4. num. 45. *Diana p. 4. r. 4. resol. 156.* Qui vero beneficium per simoniam realem acquirit, primo, est ipso facto excommunicatus, & cunctis omnis prouidio & collatio huimodi nulla est, iulque nullum imperitiam electio non est irrita, si simonia pro institutione cõstituit. *Couar. Reg. peccatum,* p. 2. §. 8. Lessi l. 5. c. 3. §. num. 138. Tercio, sit ad idem beneficium inhabilis obtinendum: & si simonia sit publica, & ad forum externum deducta, per solum præfulem summum hæc inhabilitas tollitur. *Cap. Nobis fuit, de simo. Cap. penul. de elect.* Si autem sit occulta tolli per Episcopum potest. Quia nullo iure hæc Pontifici reueruatur. *Lessi lib. 2. capite 35. num. 140.*

37 *Pena si- monia circa Religio- nis ingres- sum.* Simonia quidem regis circa Religionis ingressum his est obnoxia pœnis. Primo, singularibus personis tam dandis, quam accipientibus excommunicationem inducit. Secundo, conuentui, seu Capitulo, si consenserit in hanc simoniam, inducit suspensionem. Tamen hæc censura non habet locum in doctis, quæ Monasteriis feminatum datur. Ita Martinus V. statuit. Imò consuetudo illa doctis exigenda non pro ingressu Religionis, sed pro alimentis Monialis, passim tanquam licita passim permittitur, præcipue si tenuis sit Monasterium. Tercio simonia ad Religionem admissi videntur iure inhabiles, ad manendum in illo Monasterio, ubi sic recepti sunt, indigentque Ordinis dispensatione ut possint acquirere ius præbende Regularis, & vocis actiue, & passiue, non tamen sic receptus tenetur se reliquorum commodis spoliare, nisi per superiorem aliud Monasterium ingredi compellatur. *Cap. 1. de Regul. Nact. cons. 4. de Regular. n. 25. Suar. l. 4. c. 61. num. 7.*

38 *Quia si simonia confidentia & quæ* Simonia confidentie ext tna est, & pœnas iuris infert, si alicui beneficium aliqua ratione procures cum pacto, ut is, qui beneficium accepturus est, illud idem tibi, vel alteri aliquando resignet: aut ut pensionem ex

eo, vel fructus aliquos alteri præstet. Præterea simonia confidente est, admittere in beneficiorum resignatione, præsentatione, & collatione, quoddam retrocessionem, quas vocant *Accessus Regressus, & Ingressus*, quibus significatur intra quædam accedendi, regrediendi, & ingrediendi ad beneficium ex una parte, & onera beneficii seu beneficia-rij ex altera. *Accessum* enim dicar ad beneficium habere, si Prælati cupiat mihi nepoti (v. gr. illius) id addicere, sed quia per ætatem sum incapax, confert alteri, concessio mihi iure, ut quam primum præscripta a iure ætatem attingero, propria autoritate valeam ad hoc beneficium accedere. *Regressum* autem ad beneficium dicar habere, si id resignem alteri, reueruata mihi pensione, & iure regrediendi ad illud, si resignatarius præmoriatur, aut fiat Episcopus, aut si pensionem non soluerit: potest etiam hoc sine pensionem fieri. *Ingressum* demum dicar habere. Si beneficium mihi collatum, antequam eius possessionem capiam, alteri resignem, seruat mihi iure ingrediendi possessionem, si ille prius obeat, vel fiat Episcopus, vel ineat Religionem: Quicumque ergo vel sibi, vel alteri eiusmodi iura reueruat, seu onera imponit sine expressa summi Præfatis concessione simoniam confidentialem committit. Vnde Tridentinum *ses. 25. cap. 7.* valide improbat hæc retrocessionem itaquam referentes quædam successione hereditaria imaginem, & tanquam sacris Canonibus contrarias. Colligo, simoniam conventionalem esse solum contra ius Ecclesiasticum, quia hi omnes modi licet re ipsa possunt exerceri, cum pacto externo, si Pontifex annuat, & debite adint circumstantia. Porro hæc confidentia simonia contrahit excommunicationem Papalem utriusque parti contrahenti: & beneficii privationem, & privationem reliquorum beneficiorum, & pensionem, quæ quid non tenetur simoniacus ante Iudicis sententiã dimittere: & inhabilitatem ad idem beneficium resumendum, & ad alia omnia. Præterea omnia beneficia collata, & accepta in confidentiam simoniacã sunt fedi Apostolicæ reueruata, ac proinde ordinarius collator non potest ea impetire. Atamen ad hæc pœnas incurrendas, necessarium est, ut simonia impleta sit, dato, & accepto beneficio, licet accipiens vicis m suã prouisionem non impleuerit, v. gr. pensionem, nondum soluerit. *Natur. cap. 23. n. 104. Suar. l. 4. c. 43. n. 13. Ley. l. 4. r. 10. c. vlt. §. 7. nu- 77. & 78. Lessi l. 2. c. 35. dñb. 27. Graf. de si- mo. c. 96. num. 20.*

CAPVT VII.

De obligatione restituendi ea quæ Simoniaci accipiuntur.

PRETIVM acceptum pro re spiri- tuali restituendum est iure diuino, *Præterea*, etiam si res non fuerit tradita: & hæc pro spiri- tualibus restituitur.

restitutio fieri debet ei, qui tradidit. Quia is adhuc retinet ius ad illud, cum non donaverit, nec habuerit intentionem transferendi illud in accipientem; sed sub conditione, & ex pacto oneroso. Suar. l. 4. c. 59. num. 2. Victoria de simo. p. 2. num. 6. Lessius l. 2. c. 35. n. 170. Nau. c. 23. n. 103.

⁴⁰ Pretium simoniae acceptum, non tamen iniuste haud est restitutioni obnoxium iure naturali diuino. Quia obligatio restituendi ob delictum, non confurgit ex delicto quolibet, sed ex peccato iniustitiae: at simonia non est iniusta, sed irreligiosa. Pretium vero simoniae simul iniuste acceptum, videlicet pro re spirituali, restituendum est tum ex iure naturali diuino, quia ex violatione iustitiae commutatur oritur restituendi obligatio. Tum quia accipiens aliquid supra

quo sibi debetur, peccat contra iustitiam, & ad restitutionem obligatur: sed accipiens pretium pro re spirituali, accipit aliquid, supra id, quod sibi debetur: Ergo. Nauar. cap. 23. num. 103. Suar. l. 4. cap. 59. num. 35. Layman. l. 4. tract. 10. cap. 8. §. 9. Lessius l. 2. cap. 23. num. 162. Sylvest. v. simon. q. 20.

Iure ecclesiastico res spiritualis simoniae accepta, non est restituenda, nisi sit beneficium Ecclesiasticum, sub beneficio autem pensio spiritualis comprehenditur. Quia videtur eadem ratio. Cetera autem spiritualia vel dimitti non possunt, ut sunt sacramenta, nisi quoad viam in ordinibus, vel non sunt dimittenda ante sententiam. Tamen quod ad pretium attinet, illud iure positum est restituendum. rias V. Extravag. Cum de essabi. l. Lessius l. 2. c. 28. dub. 30. Layman. l. 4. r. 10. n. 85.

SECTIO SECVNDA.

De Simonia Dubia.

CAPVT VIII.

Circa Simoniae constitutionem, seu essentiam.

DVBIVM I.

An Simonia sit crimen contra iustitiam?

⁴² Est contra iustitiam.

IMONIAE vitium ita execrabile & detestandum, ut nullo modo lenitas materiae in eo sit admittenda, est contra iustitiam. Quia dispensator, cui a domino mandatum esset bona aliqua gratis erogare iniustitiam committeret, illa vendendo. Cum igitur homines rerum spiritualium domini non sint, sed solum dispensatores. 1. Cor. 4. sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei: & ex alio capite illis mandatum sit haec omnia gratis impertire Mat. 10. Gratis accepistis, gratis date: sic sane, pro illorum collatione iniuste pretium expostulare, ac recipi. Sic Sotus l. 9. de iust. q. 5. artic. 1. Valent. como tertio disput. sexta quaestio. 16. punct. 4.

⁴³ Contra iustitiam non est, quia neque contra ius respectu Dei, cum ibi eum nulla re prius non est, neque respectu eminentis spirituale domini, cum longe plus illi detur, & maioris valoris, quam pretium ab illo exhibitum. Adde, saepe vendentem spirituale

se aliqua utilitate spirituali, vel temporalis priuare: ut sibi beneficium, grana benedicta, Missam, vel sacrificium vendat, quod pro se poterat applicare. Ergo iniustitiam non committit pro his rebus pretium aliquod postulans. Ita Nauarra lib. secund. de rebus, capite secund. numero 385. Suarez lib. quart. capite 4.

Ego autem existimo, non in quolibet venditione rei spiritualis iniustitiam inueniri, sed in illa solum, ex cuius datione nullum incommodum vendens patitur, nullumque amittit emolumentum, Quia qui habens beneficium, & illo uti potens, venderet, si ne dubio se temporalis utilitate priuaret: Ergo pro damno illo pretium abique iniustitia exigere posset. Quando vero nullum damnum patitur ex bonorum spiritualium concessione, pretium exigere iniustitia erit. Quia gratis tenetur exhibere. Constat ex parte Lessius lib. 2. capite 35. dub. 28. numero 158. Neque obstat nomen esse beneficiorum dominum, sed ministrum, & dispensatorem Christi Domini mandatis gratis haec dona exhiberi. Quia non est minister, ac dispensator, cui necessario onus dispensandi illa bona subest: habet enim potestatem illis vendendi.

DVBIVM II.

Si constituat ex bonis propriis quis alii cui ordinando titulum, seu patrimonium, recipiatque ab illo promissionem de nihil postulando ad sustentationem: committitne simoniam?

PRaeimitto, consistere simoniam in emptione & venditione, quae absque aliqua Nomina se premitte.